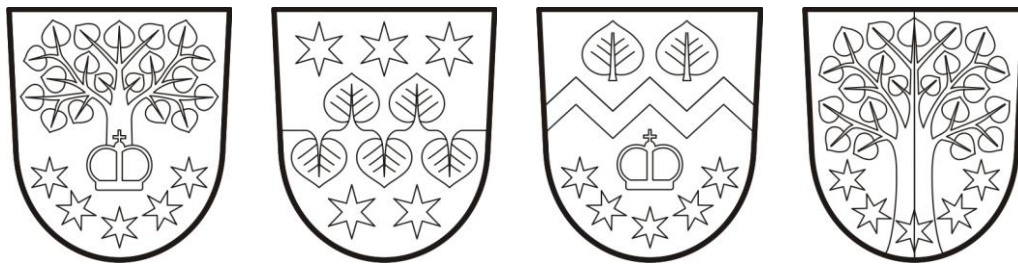

Návrh
znaku a vlajky

pro obec

SOBĚSLAVICE

autor:

Mgr. Jan Tejkal

Jan.Tejkal@seznam.cz

<http://heraldika.webnode.cz/>

Právo na znak a vlajku:

Zákon o obcích (obecní zřízení) v paragrafu § 34a stanoví, že:

(1) Obce mohou mít znak a vlajku obce.

(2) Předseda Poslanecké sněmovny může obci, která nemá znak nebo vlajku obce, na její žádost znak nebo vlajku obce udělit. Předseda Poslanecké sněmovny může na žádost obce změnit znak nebo vlajku obce.

(3) Obce a jimi zřízené nebo založené organizační složky a právnické osoby mohou užívat znak a vlajku obce. Jiné subjekty mohou užívat znak obce jen s jejím souhlasem. K užívání vlajky obce není nutný její souhlas.

Právo užívat obecní symboly uděluje předseda Poslanecké sněmovny na základě doporučení Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu.

Žádosti o udělení symbolů obce projednává Podvýbor pro heraldiku a vexilologii, který je součástí Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu, jenž vyslovuje souhlas s návrhy znaků a vlajek obcí.

Evidenci žádostí o udělení obecních symbolů vede Podvýbor pro heraldiku, který současně publikuje informace o nových obecních symbolech České republiky v systému REKOS (Registr komunálních symbolů): <http://rekos.psp.cz/>

Tvorba nových obecních symbolů:

Znak a vlajka obce respektují soubor více či méně pevně stanovených heraldických a vexilologických zásad a vykazují rovněž zřetelný významový vztah k reprezentované samosprávné lokalitě.

Mezi relevantní tématické okruhy pro tvorbu znaku patří například konstituce tzv. mluvícího znamení (vyjádření názvu obce), reflexe historické pečetní či razítkové symboliky obce, vyjádření patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena.

Vlajka obce by měla odpovídat podobě či symbolice znaku obce. Jednou z možností je konstituce geometricky koncipované vlajky ve formě kombinace horizontálních či vertikálních pruhů a případně dalších geometrických obrazců, barevně odvozených ze znakových tinktur a doplněných fakultativně o některé relevantní znakové figury pro zdůraznění neopakovatelnosti každé vlajky. Často - a zejména u lokalit bez městského statutu, kde vzniká vlajka současně se znakem - se přistupuje rovněž k tzv. opakování znaku, což znamená, že vlajka obce má stejnou či velmi podobnou figurální kompozici jako obecní znak.

Znak obce:

PEČEŤ:

Archivní průzkum potvrdil existenci vlastního pečetního znamení obce Soběslavice. Doklady představují jednak velmi dobře zachovalý, plastický otisk do červeného vosku v Eichlerově topografické sbírce z let 1825-1832 v archivních fondech Archivu Národního muzea v Praze a jednak nezřetelný plochý otisk černou barvou na kartonový podklad v Indikačních skicích Stablního katastru z roku 1843 v archivních fondech Národního archivu v Praze.

Jednalo se nejspíše o jednu z hromadně pořízených obecních pečeti na panství Svijany, neboť obsahově totožné pečeti jsou doloženy také u některých dalších vsí tohoto panství.

Pečeť měla vertikálně oválný tvar, nahoře byl oddělený nápis „PANSTWI SWIGAN“ a pod ním složitý obraz sestávající z budovy zámku (zámecké kaple ?) na vrcholu návrší mezi dvěma stromy. Na úpatí návrší se vine cesta lemovaná několika menšími domy (nebo stromy ?) a jedním větším domem v zákrutě cesty. Pod cestou se nachází velký znakový štít s nápisem „OBEC SEBESLOVS KA“ provázený po stranách po jednom květu na dlouhém prohnutém stonku.

Překreslení uvedeného otisku pečeti lze spatřit také ve sbírce komunálních znaků, pečeti a razítek Karla Lišky (*vydané rovněž v knižní podobě v nakladatelství PhDr. Ivo Sperát v Brně v roce 2012 pod názvem „Sbírka komunálních znaků, pečeti a razítek, Svazek 1: Pečeti a razítka obcí Čech, Moravy a Slezska“*).

NÁVRH ZNAKU:

Obec Soběslavice se skládá ze 2 místních částí: Jedná se o vlastní Soběslavice a místní část Padařovice, přičemž obě dnešní místní části byly součástí jedné katastrální obce Soběslavice již v 1. polovině 19. století, jak dokládají Indikační skici a Popisy hranic Stablního katastru z let 1841 a 1843. V obci se však zvykově rozlišuje 5 sídel: vlastní Soběslavice, místní část Padařovice a osady Stráňov, Klučky a Kordovka (resp. její malá část, když větší část náleží k sousední obci Svijanský Újezd).

Vzhledem k tomu, že obsah pečetního obrazu je obecný a váže se spíše k samotnému centru panství Svijany, počítá návrh znaku v 7 variantních řešeních spíše s reflexí následujících historických a geografických motivů:

-Obecná figura lípy v různých modifikacích (včetně lipových listů či lipového řezu o pěti listech) připomíná místní památné stromy, zvláště lípy (například lípu svobody nebo lípy u kaple) a obecněji také přírodní rámeček obce.

-Obecná figura 5 (šestihrotých) hvězd v různých modifikacích odkazuje na 2 kaple sv. Jana Nepomuckého v obou místních částech obce. Počet 5 hvězd koresponduje s počtem 5 sídelních částí (osad) obce.

-Obecná figura tzv. knížecí čepice připomíná jednak (prameny nedoloženou) pověst o založení obce knížetem Soběslavem a jednak – jako jeden z typických heraldických svatováclavských atributů - další drobnou sakrální památku v obci - kapli "U Jáníčka" vysvěcenou v roce 1929 u příležitosti výročí 1000 let sv. Václava a 200 let sv. Jana Nepomuckého, se sochami dotčených světců.

-Heraldická figura polcení (tzn. svislého dělení) nebo (vodorovného) dělení štítu na 2 znaková pole vyjadřuje počet 2 místních částí obce, stejně jako sídelní rozvrstvení obce po obou stranách rokle.

-Heraldická figura pětikrát lomeného břevna připomíná štíty zdejších obytných roubených stavení (čímž tato figura odkazuje také zprostředkovaně na historickou pečeť obce s vyobrazením domů).

Heraldická pravidla o barvách a kovech:

Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení. Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov. V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách, k nimž posléze přibýly další doplňkové tinktury, kupříkladu tzv. přirozené barvy. Dvě z oněch základních tinktur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev. Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové. V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinktur.

Blason neboli popis variant návrhu znaku obce:

Varianta 1:

„V zeleném štítě stříbrná lípa vyrůstající z knížecí čepice obklopené dole do oblouku pěti stříbrnými hvězdami.“

Varianta 2:

„Ve stříbrno-zeleně polceném štítě z dolního okraje štítu vyrůstající lípa provázená a přeložená dole do oblouku pěti hvězdami, vše opačných barev.“

Varianta 3:

„V zeleném štítě z dolního okraje štítu vyrůstající zlatá lípa s kmenem přeloženým stříbrným břevnem s pěti modrými hvězdami.“

Varianta 4:

„V zeleném štítě z dolního okraje štítu vyrůstající zlatá lípa provázená nahoře do oblouku pěti stříbrnými hvězdami.“

Varianta 5:

„Ve štítě děleném zeleno-stříbrně lipovým řezem o pěti listech (2,3) nahoře tři a dole dvě hvězdy opačných barev.“

Varianta 6:

„Ve štítě zvýšeně děleném zeleno-modře zlatým zúženým, pětkrát lomeným břevnem nahoře dva zlaté lipové listy, dole pět (3,2) stříbrných hvězd.“

Varianta 7:

„Ve štítě zvýšeně děleném zeleno-modře zlatým zúženým, pětkrát lomeným břevnem nahoře dva zlaté lipové listy, dole knížecí čepice obklopená dole do oblouku pěti stříbrnými hvězdami.“

Vlajka obce:

Při tvorbě návrhu obecní vlajky platí, že námět nebo podoba vlajky musí korespondovat s figurálním obsahem či podobou návrhu znaku. Tuto zásadu lze realizovat ve třech základních intencích:

I-Přistoupením k tzv. opakování znaku (ať již k tzv. doslovnému či tzv.částečnému opakování znaku), což znamená, že se v listu vlajky objeví zcela totožné figury ve stejné či obdobné kompozici jako ve znakovém štítu.

II-Zjednodušením znakových figur do geometrické kombinace pruhů s totožnými barvami.

III-Vzhledem ke konkrétnímu případu vyváženou kombinací postupů I. a II..

V případě návrhu vlajky pro obec Soběslavice se přitom ukazuje jako adekvátní aplikovat ve všech variantách více či méně proporčně modifikované doslovné opakování znakové figurální kompozice.

Popis variant návrhu vlajky obce:

Varianta 1:

„Zelený list s bílou lípou vyrůstající z knížecí čepice obklopené v dolní části listu do oblouku pěti bílými šesticípými hvězdami. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 2:

„List tvoří bílá žerďová a zelená vlající část. Na dělicí lince z dolního okraje listu

vyrůstající lípa provázená a přeložená v dolní části listu do oblouku pěti šesticípými hvězdami, vše opačných barev. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 3:

„Zelený list se žlutou lípou vyrůstající z dolního okraje listu, s kmenem přeloženým v páté šestině šířky listu bílým pruhem se šesti modrými šesticípými hvězdami. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 4:

„Zelený list se žlutou lípou vyrůstající z dolního okraje listu a provázenou v horní části listu do oblouku pěti bílými šesticípými hvězdami. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 5:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, zelený a bílý, oddělené lipovým řezem o pěti listech (2,3). V zeleném pruhu tři bílé šesticípé hvězdy. V bílém pruhu dvě zelené šesticípé hvězdy. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 6:

„List tvoří tři vodorovné pruhy, zelený, žlutý a modrý, v poměru 4:1:3. V zeleném pruhu dva žluté lipové listy. Žlutý pruh pětkrát lomený s vrcholy v jedné čtvrtině šířky listu. V modrém pruhu pět (3,2) bílých šesticípých hvězd. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 7:

„List tvoří tři vodorovné pruhy, zelený, žlutý a modrý, v poměru 4:1:5. V zeleném pruhu dva žluté lipové listy. Žlutý pruh pětkrát lomený s vrcholy v jedné pětině šířky listu. V modrém pruhu knížecí čepice obklopená v dolní části listu do oblouku pěti bílými šesticípými hvězdami. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Vyjádření k návrhu znaku a vlajky:

K variantám návrhu znaku a vlajky obce je přiloženo vyjádření PhDr. Karla Müllera, ředitele Zemského archivu v Opavě, člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a garanta správnosti návrhů. Z tohoto vyjádření vyplývá, že všechny varianty návrhu vycházejí z obecných zásad heraldické a vexilologické tvorby a mohou být tedy předloženy Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky s žádostí o schválení a doporučení Předsedovi PS P ČR znak a vlajku obci udělit.

PhDr. Karel Müller ve svém vyjádření uvádí následující:

„Všechny návrhy zpracované mgr. Janem Tejkalem odpovídají zásadám heraldické a vexilologické tvorby a mohou být předloženy podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny P ČR k projednání.

Vzhledem k absenci využitelné historické obecní pečetní symboliky u Soběslavic i části Padařovice, resp. všech pěti historických místních sídel, autor zvolil jako hlavní

a jednotící figury památnou lípu a pět hvězd, vyjadřujících zmíněné části obce i dvě kaple zasvěcené sv. Janovi Nepomuckému. Variantně připojená knížecí čepice připomíná pověst o založení obce knížetem Soběslavem i kapli vysvěcenou na počest sv. Václava, lomené břevno pak zdejší roubená stavení.

Osobně považuji za nejzdařilejší variantu č. 2.“

Osobní pohled autora upřednostňuje varianty 1, 2 a 7.

Záleží ovšem především na zástupcích obce, kterou z předložených variant zvolí. Podmínkou je heraldická a vexilologická správnost, kterou - jak dokládá přiložené vyjádření - splňují všechny předložené varianty návrhu.

Poznámky k zásadám heraldické a vexilologické tvorby:

V současné právní terminologii figuruje jako primární pojem „vlajka“. Ve vexilologické terminologii se pak hovoří o vlajce, nebo o praporu dle způsobu užití. V rámci tohoto textu užíváme právně závazný pojem „vlajka“.

Poměr stran (šířky a délky) listu vlajky je dle metodického pokynu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky shodný s poměrem stran státní vlajky České republiky – tj. 2:3.

Na list vlajky nelze položit znakový štít – vlajka musí být svébytným symbolem, nikoliv jen podkladem pro znak.

Pojmy „zlatá“ a „stříbrná“ (tinktura) u znaku nahrazují u vlajky pojmy „žlutá“ a „bílá“ (barva).

V heraldice se pravá a levá strana popisují z pohledu štítonoše. Z pohledu pozorovatele je tedy heraldicky pravá strana vlevo a heraldicky levá strana vpravo.

Neudává-li se v blasonu orientace figury, má se za to, že je orientována doprava.

U heraldických tinktur – to znamená barev a kovů – se neudávají odstíny. Při konkrétním zobrazení platí obecné pravidlo o vhodnosti tmavších a sytějších odstínů. Odstíny ve výtvarném řešení návrhu symbolů obce proto nejsou zcela závazné a lze je upravovat.

Heraldika počítá s vysokou mírou stylizace zobrazených znakových figur. Figura by měla být jednoznačně rozpoznatelná, což ovšem neznamená, že má být zobrazena realisticky – může být například proporčně upravená tak, aby co nejvíce vyplňovala prostor znakového štítu, nebo mohou být její jednotlivé komponenty zobrazeny v upravených proporcích v závislosti na celkové kompozici znaku.

Primární je v heraldice blason neboli slovní popis a sekundární kresebná podoba neboli vizualizace blasonu, což znamená, že stejný znak může mít několik výtvarných podob (i současně užívaných).

dne 29.3.2018, Mgr. Jan Tejkal

Přílohy:

- 1. Výtvarná realizace variant návrhu znaku a vlajky obce*
- 2. Reprodukce textových a obrazových podkladů*
- 3. Kladné vyjádření člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky*